

บทที่ 2

การจัดการศึกษาของประเทศไทย

ประเทศจะเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าเทียบเท่าเทียมไหล่กับอารยชาติได้ จำต้องมีการปรับปรุงกิจการงานต่าง ๆ ภายในประเทศให้รัดหน้าทุกวิถีทาง และงานสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ส่วนหนึ่งของชาติก็คือ งานการศึกษา ดังพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งปรากฏไว้ว่า ¹"การ (ศึกษา) นี้ไม่ใช่เฉพาะตัว ไม่ใช่เฉพาะกรม เป็น การสำหรับชาติบ้านเมือง และอิสรภาพของเมืองไทย ขอให้ประมาณน้ำหนักให้มาก" การจัดการศึกษาจึงเป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งของรัฐบาลที่จะต้องทุ่มเทเอาใจใส่ ฉะนั้น รัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศทุกสมัย จึงมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาให้ประชาชนทุกคน ได้รับการศึกษาให้มากที่สุดที่จะทำได้ และเพื่อเป็นกำลังของชาติสืบไป

เป็นที่น่าสังเกตว่า สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านนโยบายการศึกษาไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2532) คือ มุ่งให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษา หลักการในการจัดการศึกษาดำเนินการตามแผนการศึกษาชาติสองฉบับ ได้แก่ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 เป็นแม่บทหลักในการจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นภาพรวมของการศึกษาไทย ว่ามีความก้าวหน้า และมีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบใด ขอล่าถึงสิ่งที่มีบทบาทและแผนพัฒนาการศึกษา ส่วนในเรื่องนโยบายการศึกษาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ และนโยบายการศึกษาของรัฐบาลแต่ละสมัยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว จะเสนอเป็นภาพรวมให้เห็นว่า แต่ละสมัยได้มุ่งเน้นพัฒนาการศึกษาไปในแนวทางใดบ้าง

1. แผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนการศึกษาแห่งชาติหมายถึง แผนการศึกษาที่รัฐได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในระยะยาว การกำหนดแผนการศึกษาชาติเพื่อเป็นแม่บทหลัก ในการจัดการศึกษาไทย เริ่มมีมาตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ เริ่มตั้งแต่

¹ พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลาภฤติยากร และคนอื่น ๆ ปาฐกถาเรื่อง พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ และพระประวัติลูกเล่า (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526), หน้า 189.

ระบบโรงเรียนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาไทยนั่นเอง จากรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมาจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีแผนการศึกษาชาติ มาแล้วรวม 9 ฉบับ โดยแบ่งช่วงเป็นช่วงสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เรียกว่า "โครงการศึกษา" หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ดังที่จะได้กล่าวถึงสาระสำคัญในตอนนั้น เรียกว่า "แผนการศึกษาแห่งชาติ"

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503

หลังการปฏิวัติของสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี พ.ศ. 2501 แล้ว ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปรับปรุงแผนการศึกษา โดยประกาศคณะปฏิวัติให้จัดตั้ง สภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2502 ให้ทำหน้าที่หลัก คือ การร่างแผนการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของคณะปฏิวัติ สภานี้มอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น คือ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล เป็นประธาน เมื่อกรรมการร่างเสร็จก็ให้สภาการศึกษาแห่งชาติซึ่งมีกรรมการ 77 คน มาจากผู้มีอาชีพต่าง ๆ พิจารณา เมื่อสภาฯรับรองแล้วรัฐบาลก็ทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อประกาศเป็นพระบรมราชโองการให้ใช้ "แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503"

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาของชาติไปจากเดิมมาก ระดับประถมศึกษาได้เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น 7 ชั้น แบ่งเป็น ประโยคประถมศึกษาตอนต้น 4 ชั้น และตอนปลาย 3 ชั้น ระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 สาย ได้แก่ สายสามัญ 3 ชั้น และสายอาชีพมี 1-3 ชั้น ส่วนประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 2 สาย ได้แก่ สายสามัญ 2 ชั้น และสายอาชีพมี 1-3 ชั้น สำหรับระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาวิชาการชั้นสูง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 นี้ ได้จัดระบบการศึกษาให้เข้ากับระบบสากล โดยเน้นให้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและแผนการปกครองประเทศ ได้เห็นถึงองค์แห่งการศึกษา คือ จริยศึกษา พลศึกษา พุทธิศึกษา และหัตถศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการวางแผน เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาจนสำเร็จในแต่ละประโยคนั้น สามารถปฏิบัติและดำรงชีวิตอยู่ได้พอสมควรแก่สภาพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2512 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเล็กน้อยเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ของสังคม และให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 ซึ่งอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ กล่าวได้ว่าแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ นับว่ามีอายุการใช้ยาวนานที่สุด ถึง 16 ปีเศษ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520

จากผลการวิจัย การสัมมนา การประชุมทางวิชาการ ตลอดจนแนวความคิดจากบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สื่อมวลชน ฯลฯ ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การศึกษาของไทยจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมและเศรษฐกิจ ประกอบกับได้เกิดเหตุผันแปรทางการเมือง และเหตุการณ์รุนแรงเมื่อวันที่ 14-16 ตุลาคม พ.ศ. 2516 จึงเกิดแนวความคิดที่จะจัดร่าง "แผนการศึกษาแห่งชาติ" ฉบับใหม่ขึ้น กล่าวได้ว่าแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่นี้ ได้แนวความคิดมาจากผลของข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวางแผนการศึกษา เพื่อปฏิรูปการศึกษา กล่าวคือ จะปฏิรูปการศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองสมัยปัจจุบัน

ในการจัดทำแผนการศึกษาฉบับใหม่นี้ คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างแผนการศึกษาแห่งชาติขึ้น เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2518 โดยมี นาย บุญสม มาร์ติน เป็นประธาน ใช้เวลาจัดร่างประมาณ 1 ปี จึงแล้วเสร็จ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารที่ประชุมใหญ่สภาการศึกษาแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีตามลำดับ จนกระทั่งมีการประกาศพระบรมราชโองการ ในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2520 เรียกว่า "แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520" สาระที่น่าสนใจในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้มีดังนี้

1. แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2520 จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบัน และมุ่งหมายอบรมพลเมือง ให้ตระหนักและเห็นคุณค่าของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจของพลเมืองทุกคน
2. ต้องการให้การศึกษาเพื่อให้พลเมืองทุกคน มีความสำนึกในความเป็นไทยร่วมกัน และให้มีความภูมิใจในวัฒนธรรมไทย
3. ต้องการให้พลเมืองไทยรู้จักสิทธิ เสรีภาพในกรอบแห่งกฎหมาย และให้ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของประชาชน ที่ต้องรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ให้เคารพยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา เกิดคุณพระมหากษัตริย์ ช่วยกันธำรงรักษาถ่ายทอดและพัฒนา มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ
4. เน้นให้จัดการศึกษาเพื่อความ เป็นพลเมืองดีมากที่สุด ส่วนความรู้ความสามารถต่าง ๆ ให้มีความสำคัญรองลงมา
5. การเรียนการสอนทั้งสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาได้รับการจัดให้ประสมประสานกันทุกระดับ โดยให้เรียนวิชาชีพที่เหมาะสมแก่วัยทุกชั้นเรียน ทั้งระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้ ให้การศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน การจัดการศึกษาระดับประถมและมัธยมจัดเป็นระบบ 6 : 3 : 3 คือ ชั้นประถมศึกษา 6 ชั้น (ตอนเดียว) มัธยมศึกษา มี 6 ชั้น แบ่งเป็นมัธยมตอนต้น 3 ชั้น ตอนปลาย 3 ชั้น ส่วนการจัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ไม่กำหนดตายตัวไว้ในแผนว่ากี่ชั้น คงเรียกรวม ๆ กันว่า อุดมศึกษา ซึ่งมีระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีเท่านั้น

6. การศึกษาภาคบังคับให้บังคับอายุ ตั้งแต่ 6-7-8 ปี แล้วแต่ท้องที่ไม่ตายตัวว่า บังคับเมื่ออายุเข้า 8 ปี อย่างแต่ก่อน การดำเนินงานการจัดการศึกษาภาคบังคับนั้นรัฐจัดให้เปล่า แต่ทั้งภาคบังคับให้ผู้เรียนร่วมกับรัฐช่วยกันเสียเงิน และกำหนดชัดเจนว่าให้ท้องถิ่นหาทางหาภาษีหรือรายได้ของตนบำรุงการศึกษาของท้องถิ่น เพิ่มขึ้นจากเงินอุดหนุนจากส่วนกลางตามกำลังและทรัพยากร และเน้นให้สรรหาผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชนทั่วไปมามีส่วนร่วมบริหารการศึกษาของท้องถิ่น

7. การฝึกหัดครู และอาชีวศึกษาที่สูงกว่าปกติ ซึ่งไม่อาจสอนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาได้ ให้จัดเป็นระดับอุดมศึกษา ส่วนการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้ท้องถิ่น และเอกชนจัด รัฐคงจัดเพียงเพื่อเป็นตัวอย่างและวิจัยเท่านั้น

8. การศึกษาทั่วประเทศ ไม่ว่าผู้ใดจัด ต้องอยู่ในความดูแลควบคุมโดยความเห็นชอบของกระทรวงศึกษาธิการกับทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนการฝึกหัดครูนั้น ให้รัฐจัดแต่ผู้เดียว ยกเว้นการศึกษาเฉพาะทางของทหารและหน่วยราชการหลายกระทรวง ที่ไม่อยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย

เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติประถมศึกษา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2521 เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2521 มีใจความสำคัญ คือ

มาตรา 6 เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 8 ต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา จนกว่าจะมีอายุย่างเข้าปีที่ 15 ยกเว้นแต่เป็นผู้สอบได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่า แต่ถ้าในตำบลใดผู้ว่าราชการจังหวัด เห็นสมควรบังคับให้เด็กเข้าเรียนเมื่ออายุครบหกปีบริบูรณ์ หรือเมื่อเด็กมีอายุมากกว่านั้น แต่ต้องไม่เกินอายุครบแปดปีบริบูรณ์ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจประกาศกำหนดอายุเพื่อบังคับเด็กเข้าเรียนได้ การนับอายุให้นับตามปีบริบูรณ์

และกำหนดไว้ในมาตรา 11 ว่า เด็กที่อยู่ห่างจากโรงเรียนประถมศึกษาที่สอนให้เปล่าเกิน 3,000 เมตร หรือไม่สามรถจะไปถึงโรงเรียนได้ด้วยเหตุหนึ่ง ซึ่งไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ ก็ให้ยกเว้นได้ และกำหนดในมาตรา 5 ว่า ถ้าในตำบลใดยังไม่พร้อมที่จะจัดการศึกษาภาคบังคับถึงชั้นประถมปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการได้

หรือตามหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่า ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดผ่อนผันเป็นปี ๆ ไป และให้ถือว่าเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในตำบลนั้น พันเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

ในปี พ.ศ. 2523 มีโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ทั่วประเทศ 30,359 โรงเรียน มีนักเรียน 6,479,285 คน และในปีการศึกษา 2525 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ทุกตำบลทั่วประเทศ ดำเนินการเกณฑ์เด็กที่อยู่ในเกณฑ์บังคับเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาโดยไม่มีการยกเว้น ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สพช.) มีเป้าหมายว่าจะพยายามนำเด็กทุกคนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์บังคับได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ให้ทั่วทุกตำบลทั่วประเทศภายในปี พ.ศ. 2529 ขณะนี้ได้เกณฑ์เด็กเข้าเรียนได้แล้วประมาณร้อยละ 96 ของจำนวนเด็กทั้งหมด ถ้าหากการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนเป็นไปตามที่คาดหวังนี้ อีก 5 ปีข้างหน้า เด็กไทยทุกคนก็จะได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง

สำหรับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะขยายให้ได้ร้อยละ 48.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะขยายให้ได้ร้อยละ 30.9 ระดับอุดมศึกษาจะขยายได้ร้อยละ 4.8 และการศึกษานอกโรงเรียนจะให้บริการแก่ประชาชนไม่น้อยกว่า 7 ล้าน 5 แสนคน และเมื่อสิ้นสุดแผนฯ ฉบับที่ 6 ให้รับนักเรียนที่จบประถมศึกษาเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ในส่วนของกรมสามัญศึกษาได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

2. แผนพัฒนาการศึกษา

ประเทศไทยเริ่มแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ในระยะหลังจากที่มีการปฏิวัติสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยมีแผนพัฒนาต่างหากจากแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษารวมอยู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้ดำเนินการจัดทำแล้ว 5 ฉบับ ฉบับแรก พ.ศ. 2504-2509 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2510-2514 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515-2519 ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524 ฉบับที่ 5 คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2525-2529 และฉบับใหม่เป็นฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นสาระและเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาแต่ละฉบับ

แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509)

แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 1 แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก พ.ศ. 2504-2506 ระยะนี้ทางด้านการศึกษาได้แยกกล่าวไว้เพียงว่า จะเร่งรัดพัฒนาการศึกษาควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ส่วนระยะที่ 2 พ.ศ. 2507-2509 ด้านการศึกษามีนโยบายการพัฒนาการศึกษา

โดยเน้นการพัฒนาทางการศึกษาภาคบังคับ และมุ่งจัดแนวการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในด้านกำลังคน โดยมีหลักใหญ่อยู่ 4 ประการ คือ

1. ให้เยาวชนของชาติได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาภาคบังคับ โดยทั่วถึง และให้มีมาตรฐานสูงขึ้น เพิ่มระดับการศึกษาภาคบังคับจาก 4 ปี เป็น 7 ปี ทั่วประเทศภายในเวลาอันเหมาะสม
2. ขยายและปรับปรุงการศึกษาระดับกลาง ทั้งสายสามัญและอาชีวศึกษาให้เข้มแข็ง และเป็นพื้นฐานที่มั่นคงของการศึกษาขั้นสูงต่อไป
3. เร่งการผลิตครูและอาจารย์ให้เพียงพอแก่ความต้องการ และส่งเสริมให้ครูมีวุฒิเข้าสู่ระดับมาตรฐานเพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพประสิทธิภาพของการศึกษา
4. ส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งผลิตกำลังคนระดับสูงของประเทศ โดยขยายการศึกษาระดับนี้ไปยังส่วนภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อสามารถผลิตนักศึกษาในอาชีพต่าง ๆ กัน ให้เพียงพอกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในโอกาสต่อไป

แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514)

แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 2 นี้ ได้มุ่งที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงแผนฯ ฉบับที่ 1 กล่าวคือ ยังมีเยาวชนอีกมากที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา มาตรฐานทั่วไปของการศึกษายังไม่ดีพอ และที่สำคัญ คือ การผลิตผู้สำเร็จการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการด้านกำลังคน ดังนั้น นโยบายการพัฒนาการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งหมายถึงความต้องการกำลังคนตลอดจนเทคนิคความรู้ในสาขาต่าง ๆ
2. จัดและขยายการศึกษาให้สอดคล้องกับภาวะผูกพันของรัฐที่มีอยู่ต่อสังคม อันได้แก่ การศึกษาภาคบังคับและการศึกษาแต่ละระดับของประชากรในวัยเรียน
3. ปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา เช่น หลักสูตร แบบเรียน อาคารเรียน ฯลฯ เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติให้สูงขึ้น
4. ส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519)

การวางแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 3 ได้มุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะของการพัฒนาการศึกษาระดับที่ 2 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนากำลังคน

ทุกสาขาและมุ่งที่จะแก้ปัญหาด้านคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาทุกระดับให้ดีขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1. การจัดการศึกษาทุกระดับ ให้เป็นไปโดยประหยัด และเกิดประโยชน์แก่สังคมมากที่สุด แต่ให้กว้างขวางพอกับจำนวนของเยาวชนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาภาคบังคับ
2. ให้มีการประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในด้านการบริหาร
3. ให้สอดคล้องกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวม

นอกจากวัตถุประสงค์แล้ว แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 3 ยังได้กำหนดเป้าหมายและโครงการสำคัญไว้ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา จะเน้นคุณภาพการเรียนการสอน ผลិតครูให้เพียงพอในท้องถิ่นกันดาร จัดทำตำราเรียนแจกเด็กยากจน ขยายการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย และเน้นเรื่องการผลิตครู ป.กศ.สูง ให้มีปริมาณและคุณภาพเพียงพอ
2. ระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ จะเร่งปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม เน้นเรื่องคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมในส่วนภูมิภาค ขยายการศึกษาในอำเภอที่ยังไม่มีโรงเรียนมัธยม
3. ระดับมัธยมศึกษาวิชาชีพ จะปรับปรุงโรงเรียนอาชีวเกษตรและอุตสาหกรรม
4. อาชีวศึกษาระดับเทคนิค จะขยายการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระดับวิชาชีพชั้นสูง โดยเน้นหนักในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพของวิทยาลัยเทคนิคในภูมิภาค
5. การฝึกหัดครู จะปรับปรุงและขยายงานฝึกหัดครู ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูทุกระดับให้สอดคล้องกับงานพัฒนาการศึกษา ยกมาตรฐานการฝึกหัดครูให้สูงขึ้น และจัดหลักสูตรการฝึกหัดครูชั้นบทขึ้นในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค
6. การอุดมศึกษา จะเพิ่มนักศึกษาในสาขาวิชาแพทยศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และศึกษาศาสตร์
7. การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาพิเศษ และการฝึกอบรมวิชาชีพแก่ผู้ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ จะจัดทำโครงการประสานงานการศึกษาผู้ใหญ่ ทำการฝึกอบรมวิชาชีพและวางแผนดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเยาวชนในชนบท

ด้านนโยบายในการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 3

กำหนดนโยบายพอสรุปได้ คือ

1. ปรับปรุงการศึกษาให้สัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ปลูกฝังพลเมืองให้มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมและความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

2. ส่งเสริมการศึกษาวิจัย สาขาวิทยาศาสตร์ อาชีวศึกษา และเทคโนโลยี ทั้งในระดับมัธยมและอุดมศึกษา
3. ส่งเสริมการศึกษาด้านเกษตรกรรม
4. ขยายและปรับปรุงการประถมศึกษาภาคบังคับ ให้สอดคล้องกับการเพิ่มจำนวนประชากรในวัยเรียน และเน้นหนักการขยายการศึกษาระดับมัธยมและอุดมศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการคนระดับกลางและระดับสูง
5. เร่งผลิตครูให้เพียงพอับความต้องการ และส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นก้นดารา
6. ส่งเสริมความเสมอภาคในการศึกษาด้วยการปรับปรุง และขยายการศึกษาในส่วนภูมิภาค เร่งจัดการศึกษาที่เหมาะสมแก่ประชาชนตามท้องถิ่น โดยเฉพาะท้องถิ่นที่มีลักษณะพิเศษ
7. ส่งเสริมให้เอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในอัตราส่วนและวิถีทางที่เหมาะสม
8. ส่งเสริมและฝึกอบรมการศึกษานอกโรงเรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
9. ส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม และวินัยของเด็กในวัยเรียน ส่งเสริมการศึกษาพลานามัยส่วนบุคคลและส่วนรวม

แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524)

สาระสำคัญในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 ในส่วนที่กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบ และหน่วยงานอื่นต้องรับผิดชอบร่วมกันด้วย เช่น กระทรวงมหาดไทย ทบวงมหาวิทยาลัย และบางหน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรี คือ

1. การพัฒนาการศึกษา มีเรื่องสำคัญ 8 เรื่อง คือ
 - 1) โครงสร้างระบบบริหาร และการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา ให้จัดระบบบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยให้จัดระบบและกระบวนการศึกษาให้เหมาะสม
 - 2) สาระสำคัญและกระบวนการเรียนรู้ ปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาสาระสำคัญ และกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนโยบาย โครงการและเอกลักษณ์ในการจัดการศึกษาของชาติตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นหลัก
 - 3) บทบาทและฐานะของครู ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบทบาทและฐานะของครูและบุคลากร โดยการปรับปรุงระบบฝึกหัดครูให้มีคุณภาพดีขึ้น เปลี่ยนหลักสูตรการฝึกหัดครูให้มีเพียง

2 ระดับ คือ ประกาศนียบัตร และปริญญา การผลิตครูภาคค่ำ การสอบวิชาชุดจะลงตามขั้นตอนที่เหมาะสมและอาจเลิกไปในที่สุด เปลี่ยนเป็นการอบรมครูประจำการเพื่อให้ครูได้ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น

4) การศึกษาเอกชน รัฐจะมีนโยบายระยะยาว เกี่ยวกับการให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มีความคล่องตัวในการบริหารและพัฒนาทางวิชาการภายใต้ความควบคุมดูแลของรัฐ

5) การศึกษานอกโรงเรียน ขยายการศึกษานอกโรงเรียนให้กว้างขวางทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยมีการฝึกอาชีพ จัดวิชา เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน

6) ความเสมอภาคทางการศึกษา ให้ประชาชนทั่วไปได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาค โดยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกันทุกท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7) การใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา ให้ใช้สื่อมวลชนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาทั้ง ในและนอกระบบการศึกษา อย่างไรก็ตามได้มีการเน้นการดำเนินงานให้สนับสนุนผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาและผู้ที่อยู่ห่างไกล ซึ่งจะต้องอาศัยการเรียนในระบบโรงเรียน หรือต้องการจะส่งเสริมความรู้และประสบการณ์บางประการในโรงเรียน ซึ่งขาดสื่อการเรียนการสอนหรือครูเฉพาะวิชา เช่น ดนตรี ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

8) การระดมสรรพกำลังและการลงทุนทางการศึกษา ระดมสรรพกำลังในด้านทรัพยากรต่าง ๆ จากทั้งแหล่งของรัฐ เอกชน และจากผู้รับการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 มีดังนี้

1. เปลี่ยนระบบชั้นเรียน จาก 4 - 3 - 3 - 2 (3) เป็น 6 - 3 - 3 ในปีการศึกษา 2521 โดยจะเปลี่ยนหลักสูตรปีละชั้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นไป

2. ขยายการศึกษาภาคบังคับให้รับนักเรียนเพิ่มขึ้น ให้ได้เฉลี่ยประมาณร้อยละ 6 ต่อปี ในที่สุดท้ายของแผนจะมีนักเรียนประถมทุกชั้นถึง 9.6 ล้านคน

3. ขยายการมัธยมสามัญศึกษาให้รับนักเรียนได้เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 11 ต่อปี ในที่สุดท้ายของแผนจะมีนักเรียนมัธยมสามัญถึง 3.0 ล้านคน ในการนี้จะต้องเพิ่มโรงเรียนมัธยมปีละ 100 โรงเรียน

4. ขยายการอาชีวศึกษาให้มัธยมสายอาชีพ รับนักเรียนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปี สำหรับอาชีวศึกษาขั้นสูง ให้เพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 15 ต่อปี และเน้นหลักสูตรระยะสั้น

5. ลดการรับนักเรียนฝึกหัดครู ระดับ ป.กศ.ต้น ให้เหลือประมาณ 3,000 คน ในปี พ.ศ. 2524 แต่จะขยายระดับ ป.กศ.สูง คือ ให้รับนักเรียนฝึกหัดครูระดับ ป.กศ.สูง ให้ได้ 58,000 คน ในปี พ.ศ. 2524

6. ระดับอุดมศึกษาจะรับนักศึกษา ให้ได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี แต่ให้เห็นคุณภาพให้สูงขึ้น และให้แต่ละสาขาทตรงกับความต้องการของสังคมของประเทศให้มากที่สุด

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)

นโยบายส่วนรวมในการพัฒนาการศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529 ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1. จัดส่งเสริมการศึกษาทุกระดับและประเภท ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบ โรงเรียนให้ประสานสัมพันธ์กัน และให้ได้ปริมาณและสัดส่วนที่เหมาะสมกับการพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาทุกระดับและประเภท ให้มีการประสานสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความคล่องตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. จัดและส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นแหล่งบริการการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬาพลานามัยแก่ชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

4. ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภท โดยมุ่งปรับปรุงและวางระบบ การตรวจสอบมาตรฐานและวิทยฐานะ และเน้นการวางระบบการติดตามประเมินผลและการนิเทศ การศึกษา

5. ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยคิด มุ่งเน้นการคิดเป็น ทำเป็น ดำรงตนเป็น และแก้ปัญหาเป็น ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ให้แล้วเสร็จ

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

การพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและแนวนโยบาย ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสติปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรม และวัฒนธรรมมีพละทานามัย ที่สมบูรณ์ มีทักษะในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรู้ความสามารถในเทคโนโลยีที่เหมาะสม และเป็นกำลังในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

เป้าหมาย

1. จัดการศึกษาและฝึกอบรมทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ให้แก่นักเรียนนักศึกษา และคนทั่วไป ให้เป็นคนดี มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์ ชยัน พึ่งตนเองตลอดจนมีพื้นฐานความรู้วิชาชีพ และเจตคติที่มุ่งมั่นในการพัฒนา เพียงพอในการดำเนินชีวิตประจำวัน การอาชีพ และมีส่วนร่วมในสังคม
2. ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในทุกระดับการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนทั่วไปให้สามารถพัฒนาชีวิต ครอบครัว และชุมชนให้เกิดคุณภาพในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และจัดการศึกษา ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวหรือสร้างงานด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น

แนวทาง

ปรับปรุงประสิทธิภาพ ในการใช้บัณฑิตทางการศึกษาและฝึกอบรม โดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประหยัดและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาด้านคุณภาพ และแก้ไขการขยายตัวด้านปริมาณ

มาตรการ

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และนโยบายดังกล่าวข้างต้น โดยกำหนดมาตรการ เพื่อดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 5 ไว้ดังนี้

1. ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้บัณฑิตทางการศึกษาและฝึกอบรม โดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดย

- 1.1) การกระจายทรัพยากรการศึกษาในระดับและสาขาที่ใกล้ถึงจุดอ้อมตัวมาใช้ขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับและสาขาอื่น ด้วยวิธีการ

(ก) ใช้ทรัพยากรที่เหลือในโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท มาใช้จัดการศึกษาขึ้นก่อนประถมศึกษาในชนบท และมีมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น

(ข) ให้วิทยาลัยครูผลิตบุคลากรสาขาวิชาชีพอื่น ที่สามารถประกอบอาชีพอิสระ ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นมากขึ้น โดยจัดให้มีการบริหารการศึกษาในรูปแบบวิทยาลัยชุมชนเพิ่มมากขึ้น

(ค) จัดกลุ่มสถานศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ตามสาขาวิชาที่แต่ละแห่งมีความถนัดและความพร้อม และจัดให้มีการประสานสัมพันธ์กัน เพื่อร่วมกันจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่ ให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และลดความซ้ำซ้อนในการใช้ทรัพยากร

1.2) การขยายและขอจัดตั้งมหาวิทยาลัย คณะภาควิชา สาขาวิชา และหน่วยงานใหม่ จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งในด้านการพัฒนาวิชาการ ความต้องการในการพัฒนาประเทศและความพร้อมต่าง ๆ รวมทั้งสถานที่และข้อจำกัดด้านงบประมาณและกำลังคน

(ก) การขยาย และจัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ เพื่อขยายโอกาสการศึกษาต่อและกระจายความเป็นธรรมในส่วนภูมิภาค จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

- เป็นการรวมสถาบันการศึกษาที่มีอยู่แล้วเป็นฐาน ในการจัดตั้งหรือยกฐานะวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมทางด้านวิชาการ บุคลากร อุปกรณ์การศึกษา อาคารและสถานที่ และเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่มีความพร้อมและศักยภาพสูง ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยได้

- เป็นการระดมสรรพกำลัง และรายได้จากแหล่งต่าง ๆ ในการจัดตั้ง และให้มีแผนการเงินระยะยาว ที่แสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถในการพึ่งตนเองอย่างชัดเจน ตลอดจนการจัดเก็บค่าเล่าเรียนและค่าบำรุงการศึกษา จะต้องอยู่ในระดับคุ้มทุน และเพียงพอที่จะนำเงินมาใช้จ่ายและปรับปรุงมหาวิทยาลัยของตนเอง

(ข) การขยาย และจัดตั้งคณะ ภาควิชา สาขาวิชา และหน่วยงานใหม่ จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

- ต้องไม่ใช่สาขาวิชา ที่ประสบปัญหาการว่างงานรุนแรงและสถานศึกษาจะต้องมีความพร้อมมีความต้องการจริง หรือแก้ปัญหาเร่งด่วนของประเทศโดยส่วนรวม

- ให้มีการศึกษาความเป็นไปได้อย่างละเอียด ในการลงทุน จัดตั้งโดยพิจารณาถึงความคุ้มทุน มีรูปแบบประหยัด มีการประสานการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด และลดความซ้ำซ้อน

- สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีความถนัด และความพร้อม จัดตั้งแทนภาครัฐ เพื่อแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1.3) สนับสนุนการพึ่งตนเองของสถาบันการศึกษา โดยปรับปรุงค่าธรรมเนียม

การศึกษาให้เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการจัดทุนการศึกษาให้ผู้ยากจน ตลอดจนให้สถาบัน การศึกษาหารายได้จากทรัพย์สินและกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

(ก) เร่งรัดการดำเนินงานพัฒนาโยบายค่าเล่าเรียน และค่าบำรุง การศึกษา โดยเน้นการพัฒนา นโยบายค่าเล่าเรียนและค่าบำรุงการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐก่อน เพื่อเปิดโอกาสให้สามารถดำเนินการปรับค่าเล่าเรียนในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

(ข) ปรับบทบาทของคณะกรรมการพัฒนา นโยบาย ค่าเล่าเรียนและ ค่าบำรุงการศึกษาของสถาบันการศึกษาของรัฐ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยให้มีหน้าที่ครอบคลุม ไปถึงการศึกษาสภาพและสัดส่วนการพึ่งตนเองของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

(ค) ในสถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดทำ รัับจ้าง รัับบริการ และ ผลิตเพื่อจำหน่าย เฉพาะงานที่สามารถดำเนินการได้ ในขีดความสามารถของสถานศึกษา โดยการปรับปรุงกฎและระเบียบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาใช้ประโยชน์ และหา รายได้จากทรัพย์สินของตนเอง

(ง) จัดตั้งกองทุนมูลนิธิเพื่อการศึกษา และรณรงค์หารายได้จากการ บริจาคเพื่อการศึกษา

(จ) สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เปิดการสอน หลักสูตรระบบนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิต โดยให้ผู้เรียนรับภาระค่าใช้จ่ายเอง เพื่อการพึ่งตนเองของสถาบันศึกษามากยิ่งขึ้น

1.4) สนับสนุนการฝึกอาชีพระยะสั้น โดยพัฒนาระบบการประสานงานการจัด การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ร่วมกันให้บริการ การศึกษานอกโรงเรียนแก่เยาวชน และคนทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง โดย

(ก) มุ่งเน้นประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ว่างงาน ไม่มีฝีมือ และผู้ว่างงาน ซึ่งมีฝีมือ ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด รวมทั้งผู้ทำงานต่ำระดับและผู้ที่ต้องการยกระดับฝีมือ

(ข) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐและเอกชน จัดหลักสูตรที่มี ลักษณะยืดหยุ่น สามารถเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

(ค) ให้มีการประสานงานระดับชาติ ว่าด้วยการฝึกอาชีพระยะสั้นเพื่อ กำหนดนโยบายและประสานงาน การจัดฝึกอบรมระยะสั้นของหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีการใช้ ทรัพยากรร่วมกัน และเกิดประโยชน์สูงสุด

(ง) สนับสนุนการจัดการศึกษาวิชาชีพ และฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น เน้นการประกอบอาชีพส่วนตัว โดยร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งสถานประกอบการต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องอย่างครบวงจร

1.5) ปรับปรุงนโยบาย ระเบียบวิธีการ และมาตรการในการสนับสนุน ส่งเสริม และรับรองการจัดการศึกษาของเอกชน ให้มีความคล่องตัวในการบริหาร และการดำเนินการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนพิจารณาบททวนกฎระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของเอกชน เช่น ในเรื่องกำหนดเพดานค่าเล่าเรียน เป็นต้น

1.6) ปรับปรุงระบบบริหาร การวางแผน งบประมาณ การติดตาม ประเมินผล ตลอดจนนิเทศการศึกษา ให้มีการกระจายอำนาจ ไปสู่ส่วนภูมิภาค ในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพ ของการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ให้มากขึ้น และสนับสนุนแนวทางการจัดพื้นที่บริการการศึกษาในเขตเมือง เพื่อให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน และในท้องถิ่นที่มีภูมิสำเนา

2. ประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประหยัดและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพและแก้ไขการขยายตัวด้านปริมาณ โดย

2.1) เตรียมความพร้อมของเด็กก่อนวัยเรียน ในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม โดยการพัฒนารูปแบบการจัดการบริการที่เหมาะสมกับสภาพของถิ่น และให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2) ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ของเด็กที่อยู่ในการศึกษาภาคบังคับ โดยการพัฒนาบุคลากร พัฒนาหลักสูตร และจัดหาอุปกรณ์การเรียน การสอนที่จำเป็น เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.3) มุ่งพัฒนาส่งเสริมให้เด็กในชนบท ได้รับการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับ โดยเฉพาะเด็กในพื้นที่ที่มีการเรียนต่อในอัตราต่ำ โดยศึกษาหาความเป็นไปได้และวิธีการขยายการมัธยมศึกษาในจังหวัดที่มีอัตราการเรียนต่ำ

2.4) พัฒนากำลังคนระดับกลาง ระดับสูง ในสาขาที่ขาดแคลนและตลาดมีความต้องการ เช่น ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมงานโลหะ ธุรกิจบริการทันสมัย เป็นต้น รวมทั้งเน้นให้มีความร่วมมือ และประสานงานระหว่างหน่วยงานหลักและสมาคมวิชาชีพ ในการจัดทำแผนการผลิตบุคลากรระยะกลางและระยะยาว ระหว่างผู้ผลิตกับผู้ใช้งานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เช่น การแพทย์ วิศวกรรม เกษตร

2.5) พัฒนาบุคลากรด้านการฝึกหัดครู ให้มีคุณภาพและคุณธรรม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้เรียนและสังคม

2.6) จัดการศึกษาและฝึกอบรม ที่เน้นให้เกิดทักษะ และมีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน โดย

(ก) เร่งรัดพิจารณากำหนดเกณฑ์มาตรฐาน และวิธีทดสอบฝีมือแรงงาน

(ข) สนับสนุนให้นักศึกษาสามารถรับจ้างทำงาน ในสถาบันการศึกษา ระหว่างการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพไปพร้อมกันด้วย

(ค) พิจารณารูปแบบ และกำหนดวิธีการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย กรมแรงงาน และภาคเอกชน เพื่อเสนอแนะ ควบคุม และกำหนดมาตรฐานคุณภาพฝีมือแรงงานในแต่ละสาขาวิชาชีพ

2.7) สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างรัฐบาลและเอกชน ในการฝึก อาชีพ โดยเน้นรูปแบบการจัดการศึกษาระบบโรงเรียน - โรงงาน หรือการจัดระบบช่างฝึกหัด รวมทั้งพัฒนาหัวหน้าช่างที่มีฝีมือระดับสูง โดยเร่งรัดการพิจารณาพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึก อาชีพแห่งชาติ ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว

2.8) จัดการศึกษาฝึกอบรมแบบครบวงจร ทั้งในด้านวิชาการอาชีพ การ ตลาด การจัดการ การลงทุน การเงิน และการบัญชี เพื่อส่งเสริมการสร้างงาน การประกอบอาชีพส่วนตัว และการรวมกลุ่มกันประกอบธุรกิจการอาชีพขนาดเล็ก รวมทั้งการ ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว

2.9) สนับสนุนการแนะแนวอาชีพ การติดตามผู้สำเร็จการศึกษา และ บริการจัดหางานในสถานประกอบการมากขึ้น โดย

(ก) เน้นความร่วมมือและการประสานงาน ระหว่างสถานศึกษา กับ สถานประกอบการอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

(ข) ปรับปรุงระบบข้อมูล ข่าวสารตลาดแรงงาน และการเผยแพร่ ให้ทันต่อการใช้ประโยชน์

(ค) จัดตั้งหน่วยบริการจัดหางานในสถานประกอบการ และให้มีการ ติดตามผลการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา อย่างมีระบบและต่อเนื่อง

2.10) เร่งรัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีในทุกระดับการศึกษา โดย

(ก) ประสานการจัดทำหลักสูตร ตำรา วิธีการสอน ฝึกอบรมครู อาจารย์ผู้สอน และวิธีการวัดผล ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในทุกระดับการศึกษา

(ข) ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เช่น การอภิปราย การจัดนิทรรศการแสดงผลนวัตกรรมเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

(ค) จัดหลักสูตรการศึกษาให้มีความคล่องตัว ในการปรับตัวให้ทันต่อ ความเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.11) สนับสนุนในองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น สมาคม มูลนิธิ วัด และครอบครัว ได้มีส่วนสนับสนุนสถานประกอบการและฝึกอบรมมากยิ่งขึ้น